

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XVIII. — Wydana i rozesłana dnia 30 kwietnia 1885.

47.

Ustawa z dnia 19 kwietnia 1885,

zawierająca postanowienia tymczasowe we względzie dotacyi pasterzy duchownych katolickich.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowią co następuje:

Artykuł I.

Dopóki stosunki dotacyi pasterzy duchownych katolickich nie zostaną stanowczo urządzone porządkiem ustawodawczym, obowiązywać będą następujące postanowienia tymczasowe:

§. 1.

Przyzwoity przychód najmniejszy (kongrua) samodzielnych pasterzy duchownych katolickich i pomocników kapłańskich na etacie umieszczonych, o ile go nie pokrywają płace, z urzędem duchownym połączone, będzie uzupełniany z fundusów religijnych a względnie z dotacyi rządowej.

Przez „samodzielnych pasterzy duchownych“ rozumieć należy wszystkich tych duchownych, którzy na podstawie instalacyi kanonicznej, przez biskupa dyecezyi, dokonanej, mają prawo i obowiązek sprawowania pieczy dusz w pewnej gminie kościelnej, albo w inny sposób przez biskupa dyecezyi do sprawowania pieczy dusz upoważnieni zostali, jak kapelanie miejscowi, wikaryusze parafialni itd. Przez „pomocników kapłańskich“ rozumieć należy tych duchownych, których biskup dyecezyi przydaje samodzielnym pasterzom duchownym, aby im dopomagali w sprawowaniu pieczy dusz.

§. 2.

Przychód najmniejszy, ustanowiony zostanie na przeciąg okresu, wzmiankowanego we wstępie do niniejszego artykułu, dla każdego z królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, podług wzoru I, do ustawy niniejszej dołączonego.

§. 3.

Czy i o ile w pewnym osobnym przypadku ma nastąpić uzupełnienie w myśl §fu 1go, orzekać będzie Władza administracyjna krajowa, po wysłuchaniu biskupa dyecezyi, na podstawie wyjawów, które będą składane.

Wyjawy przychodów i wydatków do uzupełnienia kongruy składać należy według następujących zasad:

1. We względzie przychodów

wliczać należy tylko następujące przychody:

- a) dochód czysty z gruntów w tej kwocie, w której dochód z owych gruntów został przyjęty do wymiaru nowego podatku gruntowego;
- b) dochód z czynszów za budynki wynajmowane w kwocie rzeczywistej, po strąceniu kwoty ustawowej na utrzymanie i amortyzacyą;
- c) dochód z kapitałów, praw użytkowania i przedsiębiorstw przemysłowych;
- d) renty i dotacje stałe w pieniądzu, wartościach pieniężnych lub w naturze (te ostatnie liczą się po cenach średnich z potrąceniem 10 od sta dochodu ryczałtowego na koszt uzyskania).

Do c) i d) może być wyjątkowo dozwolone ze względu na słuszość odpowiednie potrącenie na koszt uzyskania odsetek od kapitałów lub rent;

- e) dochód z nadwyżek miejscowego majątku kościelnego, o ile nadwyżki takie wolno obrócić na zwiększenie dotacyi.
- f) opłaty kościelne w kwocie ryczałtowej, którą ustanowić ma Władza krajowa w porozumieniu z biskupem dyecezyi, lub, jeżeliby porozumienie do skutku nie przyszło, Minister wyznań. Z opłat kościelnych, w taki sposób oznaczonych, potrącić należy kwotę 30 zł.;
- g) dochód ze wszystkich stypendyj mszalnych i fundacyj na służbę Bożą w pewnej oznaczonej kwocie, zanim ustawa niniejsza zaczęła obowiązywać, utworzonych, jeżeli wliczeniu tychże nie sprzeciwia się żadne postanowienie zapisu fundacyjnego.

Wszelkie takie fundacye, utworzone po terminie, od którego ustawa niniejsza ma obowiązywać, są bezwarunkowo wyłączone od wliczania.

2. We względzie wydatków

zamieszczać należy:

- a) podatki monarsze od przychodów, które mają być wyjawiane (1, a—g), podatki krajowe, powiatowe i gminne i wszelkie inne należitości, które na zasadzie ustawy mają być płacone na cele publiczne, jakoteż równoważnik należitości;
- b) wydatki biurowe na utrzymywanie metryk, gdzie nie mają być opędzane z majątku kościelnego, tudzież wydatki połączone ze sprawowaniem urzędu dziekańskiego (wikaryatu powiatowego) w kwocie, która osobnym rozporządzeniem będzie oznaczona;
- c) świadczenia w pieniądzu i wartościach pieniężnych z tytułu zobowiązania się, ciężącego na przychodzie;
- d) jeżeli ilość mszy pod 1 g) wzmiankowanych, które w ciągu roku mają być odprawione, jest większe od oznaczonej normalnej ilości, dochód z tych stypendyj mszalnych, które pasterz duchowny odstąpić musi do odprawienia innym duchownym; jeżeli w zapisie fundacyjnym nie jest wyraźnie oznaczona

pewna kwota za każdą taką mszę, umieścić należy tyle, ile w dyecezyi meszne popolicie wynosi. Ilość normalną ustanowić należy w porozumieniu z biskupem; jeżeli porozumienie do skutku nie przyjdzie, przyjąć należy 200 mszy;

e) większe wydatki na budowę, które stósownie do istniejących ustaw ponosi posiadacz benefycjum.

Natomiast nie należy wliczać wszelkich wydatków na osobiste utrzymanie (gospodarstwo), jakoteż na zarząd ekonomiczny gruntów, tudzież wydatków ponoszonych w myśl istniejących przepisów na utrzymanie w dobrym stanie budynków parafialnych. Wyjątkowo może być dozwolone zamieszczanie wydatków nadzwyczajnych np. na zabezpieczenie potrzebnej ilości wody.

Zastrzega się Rządowi wydanie osobnego rozporządzenia, określającego, w ciągu jakiego czasu wyjawy mają być podawane, tudzież w jaki sposób należy je układać, sprawdzać i prostować a zarazem, w jaki sposób i od którego czasu przyznane uzupełnienie kongruy ma być asygnowane.

§. 4.

Gdyby się okazało, że przychód, który według postanowień powyższych ma być wyjawiony, zamileziano lub wydatek pewien ze świadomością mylnie umieszczono, nałożyć należy na osoby odpowiedzialne za dokładność wyjawu karę pieniężną w kwocie aż do owej sumy, o którą fundusz religijny lub skarb państwa byłby poniósł uszczerbek.

W innych przypadkach zboczenia należy tylko wyjaw sprostować i według okoliczności zarządzić jedynie zwrot kosztów postępowania podjętego w celu sprostowania.

§. 5.

Prowizorowie opróżnionych prebend pobierają płacę z funduszów religijnych. Płaca ta zależy od sumy kongruy, która na ową prebendę według §. 2 przypada i wynosi miesięcznie trzydzieści złotych, gdy kongrua owej prebendy czyni aż do 500 zł.; czterdzieści złotych, gdy kongrua czyni aż do 600 zł.; pięćdziesiąt złotych, gdy kongrua czyni 700 aż do 900 zł. a sześćdziesiąt złotych, gdy kongrua czyni 1.000 zł. lub więcej.

Zawiadowcy prebend opróżnionych, których płaca wynosi 30 zł. miesięcznie, nie są obowiązani odprawiać mszy fundacyjnych aż za poborem stypendyum ustanowionego przez biskupa.

Prowizorowie zamiejscowi pobierać będą wynagrodzenie, które w każdym z osobna przypadku ma być oznaczane a które w żadnym razie nie ma przenosić dwóch trzecich części zwyczajnej płacy prowizorskiej.

§. 6.

Pasterze duchowni, którzy nie z własnej winy stali się niezdolnymi do sprawowania czynności, pobierać będą bez względu na jakikolwiek przychód prywatny, emeryturę wymierzoną podług dołączonego wzoru II.

Emerytury te, o ile nie mogą być pokryte z przychodów prebendy, wypłacane będą z funduszów religijnych a względnie z dotacyi rządowej tychże.

W razie gdyby deficyent podlegał szczególnym ułomnościom ciała, Minister wyznań może wyznaczyć mu wyjątkowo emeryturę większą od tej, która należy się podług wzoru, lecz tylko w kwocie najwięcej aż do 600 zł. samodzielnemu pasterzowi duchownemu a 400 zł. pomocnikowi kapłańskiemu.

§. 7.

Do urzędów pasterskich, dla których dotychczas kongrua wymierzona była z dopłatą z funduszów religijnych w większej kwocie aniżeli według ustawy niniejszej przypada, postanowienia te stosowane będą dopiero przy nowem obsadzaniu i tylko wtedy, gdy trwałe istnienie większej kongruy nie opiera się na szczególnym tytule prawnym.

Deficyenci pastercy, pobierający większą emeryturę, aniżeli im należała się według postanowień ustawy niniejszej, pobierać będą nadal dotychczasową emeryturę.

§. 8.

Do urzędów pasterskich, wcielonych do społeczności zakonnej, postanowienia ustawy niniejszej nie będą stosowane.

Również nie będą stosowane do urzędów pasterskich, wcielonych do korporacji duchowieństwa świeckiego, dopóki korporacja ta będzie posiadała środki dostateczne do pokrywania z własnych funduszów najmniejszego przyzwoitego przychodu kapłana, któremu piecza dusz jest powierzona.

Artykuł II.

§. 9.

Uzupełnienia dotacyj pomocników kapłańskich (§. 1), płac i wynagrodzeń prowizorów (§. 5) i emerytur deficyentów (§. 6), w ustawie niniejszej ustanowione, mają nabyć mocy od 1 stycznia 1886 w kwocie całkowitej, uzupełnienia kongruy samodzielnych pasterzy duchownych (§. 1) od 1 stycznia 1887 w połowie a od 1 stycznia 1888 całkowicie.

§. 10.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi wyznań i oświecenia tudzież Ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 19 kwietnia 1885.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

Conrad r. w.

Dunajewski r. w.

W z ó r I

kwot kongrui ustanowionych w myśl §. 1 dla królestw i krajów na przeciąg okresu wzmiankowanego we wstępie do artykułu Igo.

	Pasterze duchowni samodzielni	Pomocnicy kapłańscy
złotych w wal. austr.		
I. Dolna Austria.		
1. W Wiedniu	1.800	500
2. W promieniu 4milowym na około Wiednia:		
a) Probostwa z etatowymi pomocnikami kapłańskimi	1.200	400
b) Probostwa bez etatowych pomocników kapłańskich	1.000	400
3. W miastach i większych zdrojowiskach	1.000	400
4. W innych miejscach:		
a) Probostwa z etatowymi pomocnikami kapłańskimi	800	350
b) Probostwa bez etatowych pomocników kapłańskich	700	350
II. Czechy, Morawia, Śląsk i Górna Austria.		
1. W Pradze i Bernie	1.200	400
2. W Linzu (z Urfahrem), Riedzie, Steyrze i Welsie, tudzież w Opawie	1.000	400
3. W promieniu 2milowym na około Pragi i na około Berna, w miastach i miasteczkach mających przeszło 5.000 mieszkańców, tudzież w większych zdrojowiskach	900	350
4. W innych miejscach:		
a) Probostwa z etatowymi pomocnikami kapłańskimi	800	350
b) Probostwa bez etatowych pomocników kapłańskich	700	350
III. Styrya, Karyntya, Kraina, Salzburg, Tyrol z Vorarlbergiem.		
1. W stolicy kraju	1.000	400
2. W miastach i miasteczkach mających przeszło 5.000 mieszkańców i w większych zdrojowiskach	800	350
3. W innych miejscach:		
a) Probostwa z etatowymi pomocnikami kapłańskimi	700	300
b) Probostwa bez etatowych pomocników kapłańskich	600	300
IV. Istrya, Tryest z okręgiem, Gorycya, Gradyska i Bukowina.		
1. W Tryeście	1.200	400
2. W Czerniowcach	1.000	400
3. W promieniu 2milowym na około Tryestu w miastach i miasteczkach mających przeszło 3.000 mieszkańców, tudzież w większych zdrojowiskach	700	350
4. W innych miejscach	600	300
V. Galicya.		
1. We Lwowie i Krakowie	1.000	400
2. W miastach mających przeszło 10.000 mieszkańców, tudzież na Podgórzu (pod Krakowem) i w Białej	700	350
3. W miastach i miasteczkach mających przeszło 5.000 mieszkańców i w większych zdrojowiskach	600	300
4. We wszystkich innych miejscach	500	300
VI. Dalmacya.		
1. W Zadarze	800	350
2. W miastach i miasteczkach mających przeszło 2.000 mieszkańców, w Lesinie, Markarsku i Korzoli, tudzież w większych zdrojowiskach	600	300
3. W innych miejscach	500	300

Objaśnienie!

Za „większe zdrojowiska“ uważać należy te, w których jak z doświadczenia wiadomo, napływ obcych zwykły pociągając za sobą znaczne podrożenie żywności.

W Z Ó R II

wymiaru emerytur dla pasterzy duchownych niezdolnych do sprawowania czynności.

	Czas służby						/.
	aż do 10 lat	więcej niż 10 aż do 20 lat	więcej niż 20 aż do 30 lat	więcej niż 30 aż do 40 lat	więcej niż 40 lat		
a) dla samodzielnego pasterza duchownego:	500 zł.	300	350	400	425	450	
	600 „	300	360	420	450	480	
	700 „	300	370	440	475	510	
	800 „	300	380	460	500	540	
	900 „	300	390	480	525	570	
	1.000 lub więcej złotych	300	400	500	550	600	
jeżeli kongrua ustanowiona dla jego ostatniego urzędu pasterskiego wynosiła:							
b) dla pomocnika kapłańskiego	225	250	276	300	300		